

Més que una llibreria

TERESA PÀMIES

Conxita Virgili i els que, amb ella, han dirigit la llibreria Ona els darrers anys –Neus Vendrell i Josep Maria López Llaví– s’acomiadaren dels clients i amics amb un “dolç i alegre adéu-siau”, perquè deien de treballar a l’emblemàtica llibreria de la Gran Via de les Corts Catalanes, núm. 654. Preferiria un “a reveure” que aquest “adéu-siau”, per dolç i alegre que soni car, en tornar del meu llarg exili el juliol del 1971, el dia de Sant Jordi i acompanyada dels editors Josep Vergés i Joan Teixidor, hi vaig signar els primers exemplars de *Testament a Praga* i cada 23 d’abril dels trenta-quatre anys escolats he estat requerida per Ona a signar els llibres escrits després de *Testament...* compartint la taula amb col·legues veterans i amb joves escriptors, nois i noies que hem vist néixer i créixer des de la literatura catalana abans que, amb la democràcia, Catalunya recobrés les seves institucions.

La Conxita Virgili encara no hi era. Ho diu en la carta del “dolç” comiat amb aquestes paraules: “Vaig comen-

çar a Ona el 2 de novembre del 1976. Des de llavors tot ha estat un seguit d’experiències, totes elles molt i molt agradables. Les complicitats que es crearen amb els clients; «quin llibre em recomanes per a la meua dona?; què em puc emportar per vacances?; ja has llegit aquest llibre de... Quan l’hauràs llegit ja en parlarem»...”. I en parlar, i de l’intercanvi d’opinions sempre n’apreníem quelcom, no sols d’aquell llibre sinó de nosaltres mateixos, nodrint el nostre sentiment de pertinença a una cultura i a un poble. A la llibreria Ona hi vam viure presentacions memorables, les primeres, al soterrani d’escalas de campanar, perilloses per a les velles cames de Marià Manent i de Tomás Garcés, com ho serien avui per a les meves ja octogenàries. La Conxita ho va resoldre amb la seva sensibilitat i eficàcia, habilitant un espai per a les presentacions a peu pla, al fons de la llibreria. Recordo l’atractiu personatge Tomás Garcés, poeta prodigiós descobert a Ona fullejant alguna novetat i no oblidat les breus i substancioses converses amb

Marià Manent entorn de la seva obra mestra, *El vel de Maia*, i els seus dietaris. Entre les ben organitzades lleixes de la llibreria Ona vaig conèixer alguns dels clients estrella de la literatura catalana que, com jo mateixa, patirien si la tanquessin. Però no. La Conxita Virgili diu a la carta: “Però Ona continua i ho farà amb una persona que molts de vosaltres coneixeu: Montserrat Ubeda. La Montserrat és una persona amb una gran experiència en el món del llibre català com a llibretera i en un altre aspecte molt interessant com és la distribució de llibres”. Amb tacte i generositat Conxita Virgili presenta i recomana la persona que pot garantir la continuïtat d’un centre de cultura que aglutina molt més que la producció editorial perquè influeix en els comportaments de les persones que s’hi mouen, en viuen i en fan viure. La tecnologia i el màrqueting ha transformat la fisonomia de les llibreries i el canvi no sempre respecta l’origen. No és el cas de l’emblemàtica Ona. Per això té futur.

TERESA PÀMIES. ESCRITORA